

és sabut el *t* àrab dóna tant o més sovint *d* que *t* romànica. És possible que es tracti d'un plural de l'àrab vulgar: encara que generalment es troba *túb* amb paper de plural, potser des de *túba*, nom d'unitat es formava vulgarment un plural regular *túbât*, en el qual la influència conjunta de la *u*, la *b* i el *t* causarien una pron. *â*, quasi *ó*.

També seria concebible que hi hagués hagut influència d'altres mots: *hârt*, pròpiament forat, i també 'bar-ranc' (veg. *Fortaleny* i *Castellfort*): *túb al-hârt*? O *ta-bût* 'tomba', 'taüt', però aquest per si sol no explicaria la *-u-*: ni la *ò*; o el moss. *taÿb* 'talp' que formava plural *taÿbât*, segons *RMa* («mus» *RMa*, 452). Al Marroc *ttoḅ* ha pres el sentit 'rata de claveguera' (Ferré), i una variant *taiÿab* 'el grill' a Constantina (Lentin) que fonèticament se n'aparten més (però pogueren influir-hi).

DUGUES, Estany de les ~

Un dels estanys del Carlit. És un dels que es deixen a mà dreta anant de Carlit a la Bullosa, en el terme d'Angostrina (Alta Cerdanya): *étang de las Dougues* (Brousse, *Cerdagne*, p. 389).

PARÒNIM. *Les Comadugues*, terres del terme de Barruera (Vall de Boí, Alta Ribagorça) (XIII, 162).

ETIM. No es comprèn com un estany pot dur com a nom la substantivació del numeral 2, i menys en el gènere femení i encara menys en la forma *dugues*, amb *g* intercalada, ben estranya a l'Alta Cerdanya.

Sembla, doncs, que cal pensar en una forma derivada de la paraula *dog*a (provinent del ll. tardà *DOGA* 'bóta' (*DECat* III, 157-9) en el sentit antic de 'riba o marge entorn d'una massa d'aigua, d'un corrent' (cf. oc. ant. *dog*a «paroi d'un fossé; bord, berge; chemin que borde un fossé», fr. mj. *douve*, el derivat gc. *arredogue* «revers d'un fossé» i el prov. *dougo* «rive d'un fleuve»), sentit que es pot aplicar perfectament a un estany. J. F. C.

[Restaria només la dificultat de la *ú* en lloc de *o*, pronunciació estranya a Cerdanya i a la Vall de Boí. Potser podríem suposar que hi hagué una variant **do*a amb pèrdua de la *-b-* (cf. fr. *douve*, cat. *dovella*, i variants cat. *deuga*, fr. dial. *deive*) (*DECat*, 157b44, 152a36, b25), que passaria a **dua* i després *-g-* secundària. Tanmateix ens resta algun escrúpol que obliga a deixar oberta la qüestió.]

El DUI

Nom d'una riera al terme de Cotlliure (Ross.): la que baixa del coll del Molló i del pic de Tallaferró i desemboca al port natural d'aquesta vila. N'hi ha homònims al Ripollès i a la Selva: *el Dui* (al *dúí*), clot dalt de Llebrot (mun. de Vilallonga de Ter), que forma el capçal de «la Torrentera» i va a parar al Ter per les Dòries; *Puig Dui* (*dúí*) al terme de St. Feliu de Buixalleu.

DOC. ANT. la riera del *Dui* (Cotlliure): esmentada vuit vegades en el Capbreu de Cotlliure (1292) on

apareix escrita *Dozi* 7r26, 8r35 (també en forma llatinitzada *Dozinum* 5r27) i *Dosi* 1v21, 3r24. Del clot del te. de Llebrot n'hi ha mencions del S. XVII: *lloch dit lo Duyll* 1631; *lloch dit lo Duy* 1660-62; *devesa dita del Duy* (id.); *cortal del Duyll* 1631; *cortal del Duy* 1660-62 (Amigó, *Top. Vilallonga Ter*, 248).

ETIM. DUCICLU (DUCICULUM) 'canonet, tubet d'eixida d'un líquid', com aixeta d'una pica, o aixetó d'un barril o bóta, el qual també ha deixat descendents en occità i francès: oc. *douzi* (*lh*), fr. *doisil* o *douzil* (*DECat* III, 168-69, s. v. *doll*). Així mateix, a Clarà de Conflent li observaren a JCor. que a la *Font d'en Beu-i-tapa* hi posaven un *duil* (1960), i a Sarroca de Bellera (Alta Ribagorça) li parlaren de la *Font del Duil* (1957).¹ Respecte a l'evolució fonètica de ant. *Dođiył* > *Doi(ył)* > *Dui* > *Dúi*, notem que a la costa rossellonesa ja no hi ha distinció entre *ł* (< -LL-, L-) i *y* (< ant. *yl* < -LY-, -C'L-, -G'L-), p. ex. *PELLE* > *pél* i *OC'LU* > *úl* no *úí* (veg. *EntreDL* I, 38-39). Per tant, és possible que la pèrdua de la palatal en ant. *Doi(ył)* (> *Doi(y)* > *Dui* > *Dúi*) s'hagi d'atribuir a una influència més meridional, és a dir a una pronúncia propagada des d'on es pronuncia *i* (potser cap a Prats de Molló, on al S. XIII encara es distingien les dues palatals *ł* i *yl*. Ph. R.

[Però en realitat ja veiem per les mencions antigues *Dozi(num)*, en part reduïdes a *Dozi*, *Dui*, que a Cotlliure no es tracta de DUCICLU sinó d'un parònim DUC-INU o més aviat DOC-INU dim. del pre-romà *DŌKE* 'deu, font, ullal' que encara escau més com a nom d'una riera. En els parònims es tracta realment de DUCICLU, en part almenys, o de confusió dels dos mots. J. C.]

¹ Sobre el canvi de l'accent en *Duil* > *Dui* > *Dúi*, veg. *EntreDL* II, 110-11.

El DUMEIT

Partida del terme de Benissoda (Vall d'Albaida) (XXXII, 128.16).

PRON. MOD. A Agullent, JCor. va oir *domèit* (en tres síl·labes) i a Benissoda *el dumèit*.

ETIM. Pel fet de portar article sembla que es tracta d'un antic apellatiu. Tenint en compte que és un lloc que es troba entremig dels dos termes d'Agullent i Benissoda, és molt versemblant pensar que *el Dumeit* sigui un mossarabisme provinent del llatí DIMIDIUM (o dels seu equivalent vulgar DEMEDIUM), que passaria a *Demèdi* > *Domè(d)i*¹ i s'hi afegiria la *-t* típica dels vulgarismes cat. en formes com *prèmit*, *nòlit*, *vògit*, *gènit*... J. F. C.

¹ La GGRV II, 47 escriu *Dumei* com a nom d'aquesta partida.

DURBAN i DURFORT

Nom de dos llogarets entre Anoia i Segarra.

DURFORT, poble agre. a Calonge, entre aquest i Calaf, al Sud d'una serra del mateix nom. També s'ha usat en la forma dissimilada *Dusfort*.